

KLASA VII

Uczniów obowiązują wiadomości i umiejętności nabyte w klasach IV - VI.

(Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnia wszystkie wymagania ocen niższych – pozytywnych).

OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje ją uczeń, którego wiedza znacząco wykracza poza obowiązujący program nauczania. Kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania. Proponuje rozwiązania oryginalne, wykraczające poza materiał programowy. Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia. Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości. Bierze udział w konkursach (literackich, ortograficznych, teatralnych lub innych); osiąga w nich sukcesy w szkole i poza szkołą. Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych. Prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

OCENA BARDZO DOBRA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- bezbłędnie rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat w odniesieniu do utworów omawianych w klasie VII,
- świadomie posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia, umiędźwiedzić ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu, swobodnie posługując się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim: symbol oraz alegorię i poprawnie określa ich funkcje,
- zna pojęcie komizmu, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa jego funkcje,
- samodzielnie określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich, by odwołać się do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową,
- rozpoznaje wywiad jako gatunek dziennikarski i właściwie określa jego podstawowe cechy,
- samodzielnie znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie, pojmuje wynikające z nich rozbieżności między mową a pismem,

- sprawnie rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego),
- poprawnie określa rodzaj formantu i właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, bezbłędnie łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, poprawnie odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany,
- poprawnie stosuje imiesłowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka

Uczeń:

- zna typy skrótów i skrótowców i określa ich funkcje w tekście,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- zazwyczaj wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- sprawnie gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- bezbłędnie redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki,
- przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka i wywiad,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,

- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOBRA:

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór pod kątem odpowiedniego rodzaju,
- posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia, umiając wymienić ich najważniejsze cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu,
- posługuje się terminami: akt, scena, didaskalia, monolog, dialog,
- zazwyczaj rozpoznaje w tekście literackim symbol i poprawnie określa jego funkcje,
- zna pojęcie komizmu, rozpoznając jego rodzaje w tekstach oraz określa jego podstawowe funkcje,
- określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki (obraz),
- wskazuje różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową,
- rozpoznaje wywiad jako gatunek dziennikarski i właściwie określa jego podstawowe cechy.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozumie mechanizm powstawania upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,
- wskazuje wyraz podstawowy i wyraz pochodny (w większości przykładów),
- rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego),
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant,
- właściwie wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany (w większości przykładów),
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie.

Zróżnicowanie języka

Uczeń stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- dostrzega różnicę w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych oraz pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadniając własne zdanie.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy zazwyczaj spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka i wywiad,
- formułuje pytania do tekstu,
- stara się właściwie interpretować głosowo czytane i wygłaszane teksty.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- zazwyczaj rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- określa niektóre cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór

pod kątem odpowiedniego rodzaju,

- zwykle poprawnie posługuje się terminami: komedia, fraszka, sonet, pieśń, ballada, tragedia, umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- wskazuje elementy dramatu, zna terminy: akt, scena, monolog, dialog,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- zna pojęcie komizmu,
- z pomocą nauczyciela określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- w większości przypadków poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,
- stara się samodzielnie interpretować dzieła sztuki (obraz),
- dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową,
- zazwyczaj rozpoznaje wywiad jako gatunek dziennikarski.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń;

- zna pojęcia: upodobnienia fonetyczne, uproszczenia grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- zna pojęcie podstawy słowotwórczej (tematu słowotwórczego),
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń (łatwe przykłady),
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- poprawnie odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie (niekiedy z pomocą nauczyciela).

Zróznicowanie języka

Uczeń stosuje sposoby wzbogacania słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń:

- stara się wykorzystywać wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- zazwyczaj stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne,
- zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i je stosuje.

Elementy retoryki

Uczeń:

- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, zazwyczaj stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- stosuje akapity w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- zna pojęcia: przykład i argument,
- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, przedstawia własne zdanie.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka i wywiad,
- formułuje pytania do tekstu,
- próbuje dokonać właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń z pomocą nauczyciela:

- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat,
- klasyfikuje czytany utwór w odniesieniu do odpowiedniego rodzaju,
- wskazuje elementy dramatu,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje fragmenty tekstów,
- z pomocą nauczyciela interpretuje dzieła sztuki (obraz),
- dostrzega niektóre różnice między literaturą piękną a literaturą naukową.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady) ,
- rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych.

Zróźnicowanie języka

Uczeń dostrzega zróźnicowanie słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Uczeń stara się stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne i przy pomocy nauczyciela dokonuje poprawy błędów.

Elementy retoryki

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- tworzy wypowiedź, stara się stosować odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- prezentuje własne zdanie na dany temat.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- tworzy wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka i wywiad, korzysta ze wskazówek nauczyciela
- formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów, choć nie zawsze poprawnie.

Samokształcenie

Uczeń:

- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- samodzielnie i z pomocą nauczyciela rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Kształcenie literackie i kulturowe

Uczeń:

- nie rozpoznaje rodzajów literackich: epiki liryki i dramatu,
- nie potrafi zakwalifikować czytanego utworu do odpowiedniego rodzaju,
- błędnie wskazuje elementy dramatu,
- nie rozpoznaje w tekście literackim symbolu,
- w swoich wypowiedziach nie wykorzystuje interpretacji utworów literackich.

Odbiór tekstów kultury

Uczeń:

- nie odnajduje w tekście potrzebnych informacji oraz nie cytuje odpowiednich fragmentów tekstu,

- nawet z pomocą nauczyciela nie interpretuje dzieła sztuki (obrazu),
- nie dostrzega różnic między literaturą piękną a literaturą naukową.

Kształcenie językowe

Gramatyka języka polskiego

Uczeń:

- nie rozpoznaje wyrazu podstawowego i wyrazu pochodnego,
- w wyrazie pochodnym nie wskazuje tematu słowotwórczego i formantu,
- nie rozpoznaje rodziny wyrazów,
- nie łączy wyrazów pokrewnych,
- nie zna zasad tworzenia wyrazów złożonych.

Zróźnicowanie języka

Uczeń nie dostrzega zróźnicowania słownictwa.

Komunikacja językowa i kultura języka

Uczeń rozumie, na czym polega grzeczność językowa, ale nie stosuje jej w wypowiedziach.

Ortografia i interpunkcja

Nie stosuje odpowiednich znaków interpunkcyjnych.

Elementy retoryki

Uczeń:

- nawet przy pomocy nauczyciela nie gromadzi i nie porządkuje materiału rzeczowego potrzebnego do tworzenia wypowiedzi,
- nie tworzy poprawnych wypowiedzi,
- nie stosuje odpowiedniej dla danej formy gatunkowej kompozycji,
- nie prezentuje własnego zdania na dany temat.

Mówienie i pisanie

Uczeń:

- nie tworzy spójnych wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka i wywiad
- błędnie formułuje pytania do tekstu,
- nie dokonuje interpretacji głosowej tekstów.

Samokształcenie

Uczeń:

- nie korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- nie uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie,
- nie rozwija umiejętności formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii.